

רישוי עסקים

א. מבוא

(1) כללי -

נושא רישוי עסקים בעיר מסתמך על מספר מקורות חוקיים כפי שיפורטו בהמשך: חוק רישוי עסקים, תקנות רישוי עסקים וצו לרישוי עסקים. בנוסף, מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת בעיריית כפר סבא, פועלת על פי נוהל פנימי: "נוהל עבודה רישוי עסקים". מטרת הנוהל היא להסדיר את תהליך הנפקת רישיון עסק בעיריית כפר סבא. תהליך העבודה כפי שמתואר בנוהל זה כולל מספר שלבים לביצוע עד למתן רישיון עסק, החל מהגשת בקשה עקרונית לרישיון עסק ועד נקיטת צעדים משפטיים במידת הצורך. נוהל זה מכיל טפסים שונים המשמשים את המחלקה בהליכים השונים לרבות טופס בקשה עקרונית לרישיון עסק, הגשת מסמכים לוועדה, טופס הגשת תביעה משפטית וכד'. אחריות לביצוע הנוהל חלה על מנהלת מחלקת רישוי עסקים.

(2) נתונים מספריים וכמותיים

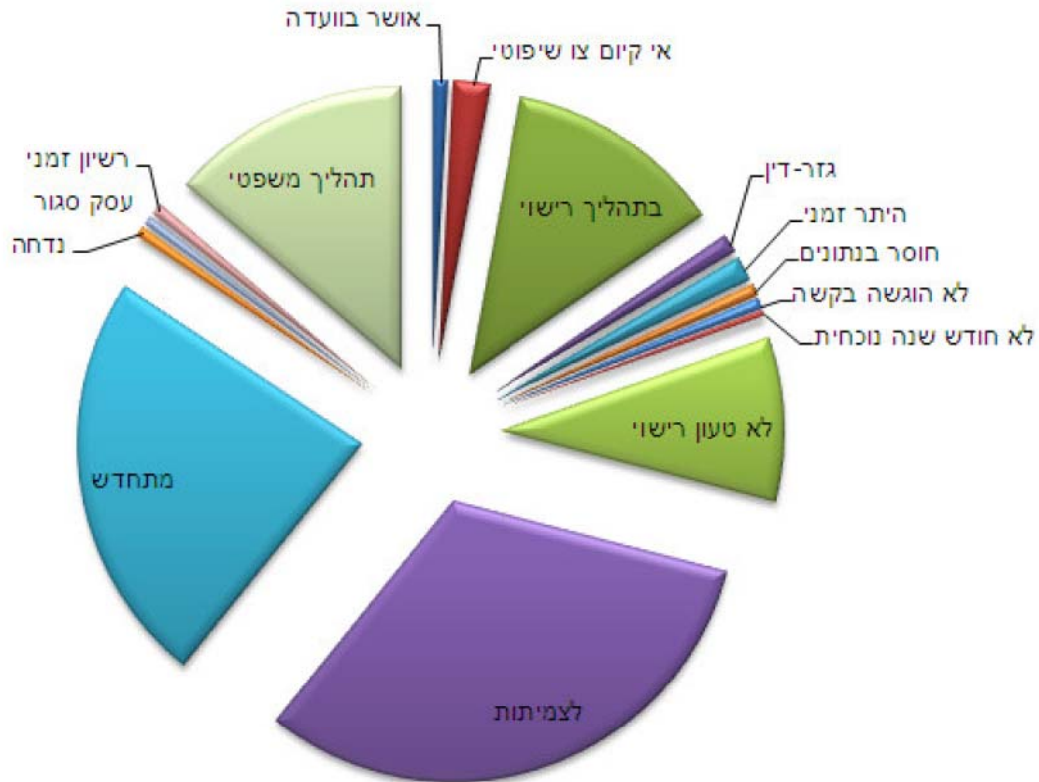
הביקורת קיבלה לידיה נתונים הנוגעים לרישוי עסקים בעיר, מתוך בסיס הנתונים של העירייה, כפי שמנוהל במערכת של החברה לאוטומציה. בסיס נתונים זה מנוהל על ידי עובדת האמונה על נושא עיבוד הנתונים. מניתוח מספר התיקים הקיימים במערכת ובהתאם להנחות הביקורת בנוגע לטיוב ואיכות הנתונים, כפי שיפורט בהמשך בפרק הממצאים, עלה כי קיימים **1070** עסקים במערכת. כמו כן, קיימים **1265** רישיונות עסק. חלוקת התיקים לפי תאור תוקף הינה כדלהלן:

קוד תוקף 1 – לצמיתות: תחת קוד זה קיימים **402** בתי עסק, המהווים כ- **32%** מכלל בתי העסק במערכת.

קוד תוקף 3 – לא הוגשה בקשה: תחת קוד זה קיימים **8** בתי עסק המהווים כ- **1%** מכלל בתי העסק במערכת.

- קוד תוקף 20 – נדחה : תחת קוד זה קיימים 8 בתי עסק המהווים כ- 1% מכלל בתי העסק במערכת.
- קוד תוקף 36 – אושר בועדה : תחת קוד זה קיימים 10 בתי עסק המהווים כ- 1% מכלל בתי העסק במערכת.
- קוד תוקף 37 – עסק סגור : תחת קוד זה קיימים 7 בתי עסק המהווים כ- 1% מכלל בתי העסק במערכת.
- קוד תוקף 40 – בתהליך רישוי : תחת קוד זה קיימים 159 בתי עסק המהווים כ- 13% מכלל בתי העסק במערכת.
- קוד תוקף 42 – לא טעון רישוי : תחת קוד זה קיימים 118 בתי עסק המהווים כ- 9% מכלל בתי העסק במערכת.
- קוד תוקף 45 – רישיון זמני : תחת קוד זה קיימים 9 בתי עסק המהווים כ- 1% מכלל בתי העסק במערכת.
- קוד תוקף 47 – תהליך משפטי : תחת קוד זה קיימים 174 בתי עסק המהווים כ- 14% מכלל בתי העסק במערכת.
- קוד תוקף 48 – גזר דין : תחת קוד זה קיימים 14 בתי עסק המהווים כ- 1% מכלל בתי העסק במערכת.
- קוד תוקף 49 – אי קיום צו שיפוטי : תחת קוד זה קיימים 27 בתי עסק המהווים כ- 2% מכלל בתי העסק במערכת.
- קוד תוקף 50 – היתר זמני : תחת קוד זה קיימים 18 בתי עסק המהווים כ- 1% מכלל בתי העסק במערכת.
- קוד תוקף 55 – מתחדש : תחת קוד זה קיימים 298 בתי עסק המהווים כ- 24% מכלל בתי העסק במערכת.
- קוד תוקף 88 – לא חודש שנה נוכחית : תחת קוד זה קיימים 4 בתי עסק המהווים פחות מ- 1% מכלל בתי העסק במערכת.
- קוד תוקף 999 – חוסר בנתונים : תחת קוד זה קיימים 9 בתי עסק המהווים כ- 1% מכלל בתי העסק במערכת.

להלן גרף המציג את התפלגות העסקים בעיר, בחלוקה לקבוצות פעילות
כפי שמוגדרות במערכת:

3) רקע חוקי

על פי חוק רישוי עסקים תשכ"ח 1968 – "לא יעסוק אדם בעסק טעון רישוי אלא אם יש בידו רשיון או היתר זמני לפי חוק זה ובהתאם לתנאיו".

כל עסק המוגדר כטעון רישוי בצו רישוי עסקים חייב ברישיון לפתיחתו ולניהולו. רישיון לניהול עסק הוא האישור הניתן על ידי הרשות המקומית לבעל עסק, לפתיחתו ולניהולו בהתאם לתנאים, חוקים ותקנות, הקיימים מכוח חוק רישוי עסקים התקנות והצווים הנלווים אליו. מטרת החוק הם: איכות נאותה של הסביבה ומניעת מפגעים ומטרדים, מניעת סכנות לשלום הציבור, בטיחות של הנמצאים במקום העסק וסביבתו, מניעת סכנות של מחלות בעלי חיים ומניעת זיהום מקורות מים בחומרי הדברה, בדשנים או בתרופות, בריאות הציבור לרבות תנאי תברואה נאותים, שמירת הדינים

הנוגעים לתכנון ובניה ושירותי כבאות. ההשלטה של משטר רישוי על פתיחת עסק וניהולו נעשית במתכונת תחיקתית של הטלת איסור לעסוק באותו עיסוק, כל זמן שלא ניתן רישיון לכך מאת רשות הרישוי המוסמכת. האיסור אינו מבטא יחס שלילי של המחוקק לעיסוק הטעון רישוי - מבחינה זו הוא איסור טכני, לא מהותי: מטרתו להנהיג פיקוח הן באשר לתנאי הכניסה לפעילות משקית עצמאית מסוימת, והן על אופן הפעילות ודרכיה.

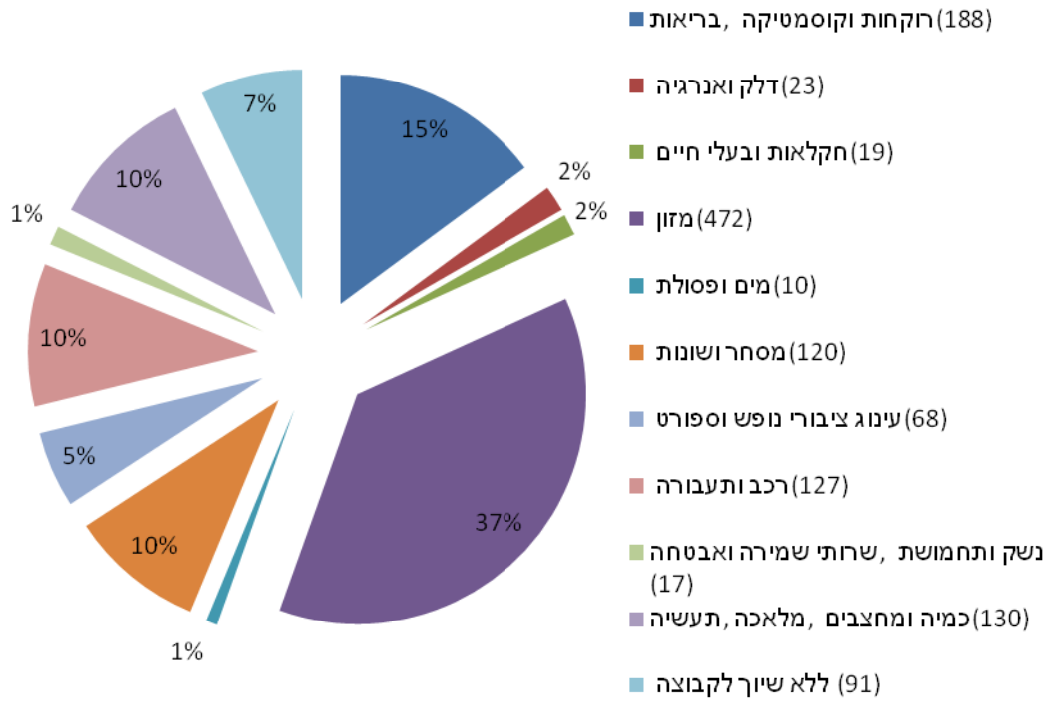
בתקנות רישוי עסקים (הוראות כלליות) התשס"א 2000 מסדיר המחוקק את אופן קבלת הרישיון מבחינה פרוצדוראלית/טכנית: ראשית, יש להגיש בקשה לרשות הרישוי לקבלת רישיון או היתר זמני. רשות הרישוי היא הרשות המקומית בה יפעל העסק. הבקשה תוגש על גבי טופס אותו ניתן למצוא ברשות המקומית ועליו יש לציין את כל הפרטים הרלוונטיים כגון: סוג העסק, מקום העסק, הגורם המפעיל את העסק, טבלת שטחים, טבלת חתימות ואישורים, תרשימים, ייפוי כוח של בעל העסק למגיש התכנית לטיפול וכיוצ"ב. הרשות המקומית תבקש חוות דעת מבעלי תפקידים ברשות ובמידה ואלה ממליצים ליתן הרישיון, הרי אז תעבור הבקשה אל הרשות המאשרת (המשטרה, משרד הבריאות, משרד החקלאות, המשרד לאיכות הסביבה או משרד העבודה) אשר בודקת אף היא את זכאותו של המבקש ברישיון המיוחל. ישנם מספר סוגי רישיונות עסק: רישיון לצמיתות, רישיון תקופתי הניתן לתקופה מוגדרת של שנה אחת, שלוש שנים או חמש שנים, רישיון זמני הניתן לסוגי עסקים שהם זמניים או עונתיים מטבעם (כגון קייטנה או מחנה נוער) והיתר זמני שהינו רישיון זמני לעסק לתקופה שאינה עולה על שנה, על מנת שהגורמים המאשרים יוכלו לבחון את פעילות העסק במהלך תקופה זו.

להלן תרשים המתאר את תהליך רישוי עסקים כאמור -

צו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי) התשנ"ה 1995 (להלן – הצו), מהווה הבהרה ופירוט לחוק לרישוי עסקים תשכ"ח 1968. על פי הצו מוינו העסקים החייבים ברישוי לעשר קבוצות (עסק שלא מופיע בפירוט לא צריך רישיון עסק). להלן רשימת 10 קבוצות העסקים החייבים ברישיון עסק, הקבוצות סווגו על פי הצו: בריאות רוקחות וקוסמטיקה, דלק ואנרגיה, חקלאות ובעלי חיים, מזון, מים ופסולת, מסחר ושונות, עינוג ציבורי, נופש וספורט, רכב ותעבורה, שירותי שמירה ואבטחה, תעשייה, מלאכה, כימיה ומחצבים.

להלן גרף המתאר את התפלגות 1265 הרישיונות כאמור לעיל, לפי סוג הקבוצה -

4) היקף הביקורת

הביקורת התמקדה בבדיקתה בנושאים כדלקמן:

- בחינת המסגרת החוקית ותהליך העבודה במחלקת רישוי עסקים ובכלל זה:
 - ביקורת עני"א (עיבוד נתונים אלקטרוני) – טיוב נתונים
 - עמידה בחוק, צו ותקנות רישוי עסקים – הביקורת בדקה בדרך של ביקורת עני"א עמידת המחלקה בחוק רישוי עסקים, צו רישוי עסקים והתקנות, בדיקה זו כללה בין היתר:
 - הליך מתן רישיון עסק (תקופתי, צמיתות)
 - תהליך חידוש רישיונות תקופתיים
 - מתן היתרים ורישיונות זמניים
 - מתן היתר לשימוש חורג
 - עסקים שפג תוקף רישיונם
 - אכיפה
- אמצעים להפעלת חוק רישוי עסקים
 - תקני כח אדם
 - נוהל עבודה
 - טפסים
 - אחסון תיקי רישוי עסקים

ברצוננו להודות למנהלת מחלקת תברואה מונעת ורישוי עסקים, מנהלת מדור רישוי עסקים ומהנדסת סביבה, על שיתוף הפעולה והסיוע בהכנת דוח זה.

ב. עיקרי ממצאים

כל עסק המוגדר כטעון רישוי בצו רישוי עסקים חייב ברישיון לפתיחתו ולניהולו. רישיון לניהול עסק הוא האישור הניתן על ידי הרשות המקומית לבעל עסק, לפתיחתו ולניהולו בהתאם לתנאים, חוקים ותקנות, הקיימים מכוח חוק רישוי עסקים תשכ"ח-1968, התקנות והצווים הנלווים אליו. מנתוני מערכת רישוי עסקים, בעיר כפר סבא פועלים 1070 בתי עסק. כמו כן, קיימים 1265 רישיונות עסק.

1. היקף הביקורת

הביקורת התמקדה בבדיקתה בנושאים כדלקמן:

- בחינת המסגרת החוקית ותהליך העבודה במחלקת רישוי עסקים ובכלל זה, ביקורת ענ"א (עיבוד נתונים אלקטרוני) ועמידה בחוק, צו ותקנות רישוי עסקים.
- אכיפת חוק רישוי עסקים.

2. להלן עיקרי הממצאים:

2.1 ביקורת ענ"א (עיבוד נתונים אלקטרוני) - טיוב נתונים

לביקורת הועברו נתונים במספר גרסאות אשר לא תאמו אחת את השנייה. קבצי המערכת שניתנו לביקורת היו לכאורה חסרים בחלקם.

מנהלת מדור רישוי ולהנדסאית הסביבה, ביצעו בקובץ השלמת הנתונים באופן ידני. הביקורת מבקשת להדגיש כי ביצוע עדכון ידני מסוג זה טומן בחובו סיכון לשינוי נתונים ועיוותם.

ליקוי נוסף בנתונים עליו הביקורת מבקשת להצביע הינו חוסר תאימות בנתונים, בתוך קבצי המערכת.

הביקורת לא קיבלה מידע על עסקים שמקוטלגים כ"שימוש חורג" על מנת לקיים בדיקות לנושא זה.

קודים חריגים - ליקוי נוסף שאותר על ידי הביקורת במהלך טיוב הנתונים נוגע לקודים לא מזוהים שניתנו לעסקים השונים.

נתונים היסטוריים - בקבצי המערכת שקיבלה הביקורת לידיה לא נמצאו נתונים היסטוריים על רישיונות עסק שניתנו בעבר.

2.2 עמידה בחוק, צו ותקנות רישוי עסקים

הביקורת בדקה בדרך של ביקורת עניינא עמידת המחלקה בחוק רישוי עסקים, צו רישוי עסקים והתקנות, הביקורת שלפה תיקי רישוי עסקים מקבצי המערכת ובחנה נאותות המסמכים בתיקים כתנאי למתן רישיונות עסק.

רישיון עסק לצמיתות ורישיון תקופתי - הביקורת בדקה מדגמית 7 עסקים להם ניתן רישיון לצמיתות ו/או רישיון תקופתי.

- בכל התיקים שנבדקו הייתה חתימת ראש העיר ו/או מנהלת מחלקת רישוי עסקים על גבי מסמכי הבקשה העקרונית לרישיון עסק (סעיף 6ב (ב) לחוק).
- **בתיק 1¹ מתוך 7 התיקים שנבדקו לא קיים בתיק תרשים סביבה כנדרש (סעיף 6ב (א) לחוק).**
- **בתיק 1² מתוך 7 התיקים שנבדקו לא קיימת בתיק מפה מצבית כנדרש (סעיף 6ב (א) לחוק).**
- **בתיק 1³ מתוך 7 התיקים שנבדקו לא קיימת בתיק תכנית עסק כנדרש (סעיף 6 ב (א) לחוק). הביקורת מבקשת לציין כי בתיק 1⁴ מתוך 7 התיקים שנבדקו, תכנית עסק הוגשה ואושרה באיחור של שנתיים מתחילת פעילותו של העסק. הביקורת לא מצאה תיעוד לקיומו של פיקוח ו/או אכיפה על עסק זה במהלך השנתיים שפעל ללא רישיון עסק כנדרש.**
- הביקורת בדקה כמה זמן עבר מרגע קבלת הבקשה ברשות הרישוי עד להעברתה לנותני האישור (סעיף 6 (א) לתקנות - כיבוי אש, משטרה וכיוב'). בנוסף, בדקה הביקורת כמה זמן מרגע קבלת הבקשה ברשות הרישוי עבר עד להודעה בכתב למבקש הבקשה כאמור בסעיף 6 (ב) לתקנות כמפורט לעיל. ב-2⁵ תיקים מתוך 7 התיקים שנבדקו לא קיים תיעוד בנוגע לזמן שעבר מרגע קבלת הבקשה ברשות הרישוי עד להעברתה לנותן האישור. בנוסף לאי תיעוד בתיק לא קיים תיעוד במערכת המידע לגבי כמה זמן שהתה בקשה ברשות הרישוי. בכך,

¹ 101154001/תיק מס' 10 גלידן איכות בע"מ (מפעל גלידה)

² 101154001/תיק מס' 10 גלידן איכות בע"מ (מפעל גלידה)

³ 101154001/תיק מס' 10 גלידן איכות בע"מ (מפעל גלידה)

⁴ 101628001/תיק מס' 175 (א) מוסך לי הסדנה 4

⁵ 101628001/תיק מס' 175 (א) מוסך ליו - 101195001/תיק מס' 37 (א) אברמוביץ מיכאל - נירוונה - מזונן בקיוסק

סבורה הביקורת כי לא ניתן לקיים פיקוח ובקרה לעמידה בסעיף 6 (א) לתקנות.

בתיק 1⁶ מתוך 7 התיקים שנבדקו הבקשה שהתה ברשות הרישוי מעל 40 יום בניגוד לסעיף 6 (א) לתקנות.

- ב- 4 תיקים מתוך 7⁷ התיקים שנבדקו, תשובת נותני האישורים התעכבה מעל 30, 60 יום ו- 90 יום (כיבוי אש) ללא מכתב נימוק מנותני האישורים לרשות הרישוי, על עיכוב הבדיקה (סעיף 7(א) ו- 7(ב) לתקנות הרישוי (כיבוי אש, משרד הבריאות משטרה וכיוב').
- הביקורת בדקה האם רשות הרישוי פעלה לאכיפת סעיף 7(ג)-(ד) לתקנות הרישוי והודיעה לנותן האישור שפרק הזמן חלף ואי מתן תשובה ייחשב כאישור להיתר זמני. ב- 4 תיקים מתוך 7⁸ התיקים שנבדקו, לא הונפק היתר זמני לעסקים שתשובת נותני האישורים התעכבה מעבר לזמן הקבוע בתקנה. ב- 2 תיקים מתוך ה- 4 נשלח מכתב לכיבוי אש בחודש אוקטובר 2009, המודיע כי אי מתן תשובה בזמן, ייחשב כאישור למתן היתר זמני, אולם עד לסגירת מועד הביקורת- 4 חודשים מיום שליחת המכתב (פברואר 2010), לא הונפק היתר זמני לעסקים אלה. הביקורת מבקשת לציין כי מכתב זה מתייחס לא רק אל העסקים שעלו במדגם הביקורת אלא רשימה מרוכזת המכילה למעלה ממאה עסקים ואף יותר, שלא התקבלה תשובה עבורם ולא הונפק להם היתר זמני, כקבוע בתקנות.
- הביקורת בחנה האם התקיימה ביקורת שטח על ידי רשות הרישוי בעסקים, שהועלו במסגרת מדגם הביקורת, לאכיפת הקבוע בחוק הרישוי ובתקנות הרישוי. ב- 2 תיקים מתוך 7⁹ התיקים שנבדקו, לא נמצא בתיק העסק, תיעוד לביקורת שטח על ידי מחלקת הרישוי.
- הביקורת בחנה 4 מבנים ציבוריים במטרה לבחון באם נעשתה בדיקת שטח בנוגע לנגישות לנכים- סעיף 8 ב (ב) לחוק:

⁶ 101124004 / תיק מס' 25 גלובל טרייד (מרכול)

⁷ 101124004 / תיק מס' 25 גלובל טרייד (מרכול), 101628001/תיק מס' 175(א) מוסך לי, 101908000/ תיק מס' 34 (כ) מספרה כהן זכריה, 100432000/ תיק מס' 4 (ג) ניסני איטליז.

⁸ 101124004 / תיק מס' 25 גלובל טרייד (מרכול), 101628001/תיק מס' 175(א) מוסך לי, 101908000/ תיק מס' 34 (כ) מספרה כהן זכריה, 100432000/ תיק מס' 4 (ג) ניסני איטליז.

⁹ 101124004 / תיק מס' 25 גלובל טרייד (מרכול), 101154001/תיק מס' 10 גלידן איכות בע"מ (מפעל גלידה) - רישיון לצמיתות

- ב-3 מבנים עירוניים¹⁰ טעוני רישוי לא איתרה הביקורת מידע בתיק על קיומו של דוח נגישות לנכים.

- הביקורת איתרה כי ניתן רישיון עסק לקייטנה במתחם הקאנטרי בחודש יולי 2009, אך לא אותר בתיק דוח ביקורת מטעם רשות הרישוי או מסמך אחר המאשר תיקון ליקויים והסדרת דרישות יועץ הנגישות, כתנאי למתן רישיון עסק.

- רישיון עסק לקייטנות - ¹¹ קייטנות שאותרו בקובץ החברה לאוטומציה הוקלדו בסמוך להערה "לא טעון רישוי". הביקורת בדקה באם לעסקים אלו ישנו פטור מרישוי עסק המגובה במסמך מתאים החתום על ידי שר החינוך, כנדרש בחוק. לעסקים אלו לא נמצאו במדור תיקים פיזית. לטענת מנהלת המדור קייטנות אלה אינן טעונות רישוי והוקלדו למערכת בטעות.
- הביקורת העלתה ליקוי בנוגע לקייטנה 1 מתוך ה-2¹² הנוגע לנגישות לנכים.
- רישיון עסק לחדר כושר - בחדר הכושר שבדקה הביקורת¹³ אותר ליקוי בנוגע לפרק הזמן שעבר ממועד קבלת הבקשה ברשות הרישוי ועד להנפקת רישיון עסק.
- רישיון עסק לאולם אירועים – כל מדגם האולמות שנבדק נמצא תקין.

2.3 עסקים שפג תוקף רישיונם

הביקורת בדקה באם עסקים שפג תוקף רישיונם פועלים ללא רישיון עסק:

- מנתוני ביקורת הענ"א עולה כי ישנם 330 עסקים הפועלים ללא רישיון עסק. עסקים אלו מהווים כ- 30% מסך העסקים בעיר.
- 4 תיקים מתוך 7 התיקים שנבדקו, לא הועברו לתובע העירוני לפתיחת הליך משפטי, 2 מתוך 4 התיקים הינם מבנים עירוניים

¹⁰ ביה"ס יגאל אלון- מכון כושר ואולם ספורט ו - אצטדיון כדורגל ו-מועצה דתית (מקוואות)

¹¹ מוסד אוניס (100389000)/ קן כ"ס ישן (101448002) קן כ"ס חדש (101448004)

¹² 100833010 קייטנות מלכי

¹³ חדר כושר - "נאוטילוס"

(בבעלות העירייה). 3 תיקים מתוך 7 התיקים שנבדקו, הועברו לתובע העירוני לפתיחת הליך משפטי אך אין מידע ברשות הרישוי שאכן נפתח הליך משפטי בפועל נגד עסקים אלו כפי שיפורט בהמשך.

- לביקורת אין מידע גורף לגבי מועד שליחת הפנייה לכיבוי אש ולמשטרת ישראל לחידוש תוקף הרישיון.
- ב - 2 תיקים מתוך 4 תיקים שנבדקו ונמצאו ככאלו שאינם נמצאים בתהליך משפטי או שקיבלו המלצה להליך משפטי, הביקורת איתרה ליקויים לגבי המבנים העירוניים הבאים:
 - מבנה עירוני- ביה"ס יגאל אלון- מכון כושר ואולם ספורט עסק זה פועל ללא רישיון עסק משנת 2006.
 - מבנה עירוני- אצטדיון כדורגל - רישיון העסק פג בתאריך 31.12.2008.

- פעולות אכיפה נוספות - הביקורת בדקה את פרק הזמן שעבר מיום אי חידוש רישיון העסק ועד להעברת המלצה מתאימה לפתיחת הליך משפטי. בנוסף, בדקה הביקורת האם קיים מידע בתיק על התנהלות הליך משפטי בפועל נגד אותם בעלי עסקים. 3 התיקים, שדגמה הביקורת, נמצאים תחת קוד הליך משפטי במערכת ולהלן דוגמא אחת מתוכם:
 - מבנה ציבורי מועצה דתית¹⁴ – תוקף רישיון העסק פג בתאריך 31.12.2005 בשל חוות דעת שלילית של כיבוי אש ומשרד הבריאות.

2.4 עסקים בשימוש חורג

ב - 2 העסקים שנבדקו נמצאה התאמה בין תאריכי השימוש החורג לתאריכי רישיון העסק. רישיונות העסק שהונפקו הוגבלו והותאמו לשימוש החורג, משמע – רישיונות העסק ניתנו בהתאמה לאישורי אגף ההנדסה בעירייה. בנוסף, הביקורת איתרה בעסק אחד מתוך השניים שנבדקו¹⁵ כי לגבי הרישיון שניתן עבור מכירת משקאות משכרים, העסק פעל ללא רישיון בשנת 2008 ובשנת 2009, חודש רישיון עסק למכירת משקאות משכרים בחודש יוני עד לתום השנה ולא עד לתום השנה העוקבת כפי

¹⁴ רישיון עסק בגין מקוואות

¹⁵ מסעדת אחלה אדוארד יואב 10149101

שנדרש בסעיף 21 א לתקנות רישוי עסקים. הביקורת מבקשת לציין כי נמצאו עסקים נוספים אשר קיבלו רישיון תקופתי לפרק זמן הקצר מהנדרש בתקנות, כפי שיפורט בהמשך לדוח זה.

2.5 עסקים שקיבלו היתר זמני

ישנם 18 עסקים אשר קיבלו היתר זמני. עסקים אלו מהווים כ- 1% מסך העסקים בעיר. הביקורת בחנה 2 עסקים להם היתר זמני מכלל העסקים במערכת, בבחינת מסמכי העסקים ממצאי הביקורת נמצאו תקינים.

2.6 בדיקות ענ"א כלליות

הביקורת בחנה את כלל נתוני החברה לאוטומציה והעלתה נתונים בעלי אופי חריג, כדלקמן:

- רישיון תקופתי לתקופה הקצרה מהנדרש (סעיף 21 ב לתקנות רישוי עסקים), אותרו 4 עסקים לגביהם צוין במערכת כי קיבלו רישיון תוקף לתקופה של פחות משנה כנדרש בחוק ובתקנותיו.
- רשומות כפולות - הביקורת איתרה עסק אחד בלבד לגביו נמצא כפילות במספר רישיון העסק¹⁶.

2.7 אמצעים להפעלת חוק רישוי עסקים

- **תקני כח אדם** - מחלקת רישוי עסקים מאוישת ב-3 תקנים: מנהלת מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת, מנהלת מדור רישוי עסקים והנדסאית סביבה, מזכירה במשרה חלקית.
- **נוהל עבודה** - הנוהל עודכן בינואר 2002, אך עדיין אינו הוטמע במלואו במחלקת רישוי עסקים. הנוהל אינו מתאר ומאפיין את כל תהליך רישוי עסקים החל משלב הטיפול בהגשת בקשה ועד תיאור מערכת האכיפה.
- **טפסים** - הטפסים והמכתבים במדור אינם ממוכנים או ממוכנים חלקית (פרט לטופסי הרישיון) ועל מחלקת הרישוי להוסיף נתונים במידת הצורך בצורה ידנית. בנוסף לא כל טפסי מחלקת רישוי עסקים, תואמים לטפסים המצורפים לתקנות הרישוי.
- **אחסון תיקי רישוי עסקים** - תיקי המחלקה חשופים, לקהל והעדר מקום ראוי לאחסון התיקים, יכול להביא לאובדן של מידע ולחשיפת מידע רגיש.

ג. פירוט הממצאים

1) ביקורת ענ"א (עיבוד נתונים אלקטרוני) - טיוב נתונים

הביקורת קיבלה לידיה נתונים הנוגעים לרישוי עסקים בעיר, מתוך בסיס הנתונים של העירייה, כאמור לעיל וכפי שמנוהל במערכת החברה לאוטומציה. לביקורת הועברו נתונים במספר גרסאות אשר לא תאמו אחת את השנייה. קבצי המערכת שניתנו לביקורת היו לכאורה חסרים בחלקם. הוסבר לביקורת על ידי מתאמת המחשוב של החברה לאוטומציה בעירייה, כי לא ניתן לשלוף נתונים המכילים יותר משלושה תווים בשדה "חוק הפריט", שדה המכיל מידע מפורט בנוגע לסוג העסק, ועל כן יש להשלים את הנתונים ולבדוק אותם ידנית. לכן, החברה לאוטומציה העבירה את הקובץ שקיבלה למנהלת מדור רישוי ולהנדסאית הסביבה, לביצוע הבדיקה והשלמת הנתונים באופן ידני. הביקורת מבקשת להדגיש כי ביצוע עדכון ידני מסוג זה טומן בחובו סיכון לשינוי נתונים ועיוותם.

בנוסף, הביקורת ביצעה כחלק מבדיקות ביקורת ענ"א שגרתיות, בדיקת שלמות לנתונים. בין הקבצים השונים שקיבלה הביקורת לידיה היו הפרשים בכמות העסקים ולכן לא ניתן לדעת מהם המספרים המדוייקים של העסקים בעיר. הביקורת לא קיבלה הסבר מספק להפרשים אלו ובכל מקרה ביצעה את ביקורת הענ"א על שני הקבצים השונים על מנת לוודא שלא חסרים נתונים משמעותיים.

חוסר תאימות בנתונים

ליקוי נוסף בנתונים עליו הביקורת מבקשת להצביע הינו חוסר תאימות בנתונים, בתוך קבצי המערכת. לדוגמה: בקובץ אחד שקיבלה הביקורת קיים קוד תוקף 55 עם ההסבר - רישיון מתחדש, ובקובץ השני שקיבלה, תאור התוקף של קוד 55 הינו היתר זמני. ליקוי דומה הינו חוסר התאמה בין קוד הקבוצה לתיאור הקבוצה כפי שיתואר בטבלה בהמשך. ליקוי זה פוגם ביכולתה של הביקורת לבצע ניתוח מדוייק של הנתונים ובכל מקרה מעיד על איכות נתונים נמוכה ועל נתונים שאינם מטוייבים.

להלן רשומות לדוגמא מתוך 2 הקבצים שנבדקו, הממחישות ליקוי זה:

דוגמאות לאי התאמה בין קוד תוקף לתיאור תוקף								
מספר רישיון	שם עסק	קוד קבוצה	תאור קבוצה	ת פקיעה	ת אישור	מספר תיק	קוד תוקף	תאור תוקף
100077002	מור מכונות בע"מ	6	מסחר ושונות	31/12/2099	18/01/2009	100077	1	לצמיתות
100241002	בית הבשר שלום	4	מזון	31/12/2009	21/01/2009	100241	1	מתחדש
100000004	אולמי השרון	4	מזון	31/12/2011	31/08/2008	100000	55	מתחדש
100833002	גלי השרון	7	מזון	31/03/2010	08/06/2006	100833	55	רישיון זמני
100480001	פחחות אליהו	8	רכב ותעבורה		29/12/2009	100480	36	אושר בוועדה
101699002	עדשה מקומית	10	תעשייה מלאכה, כימיה			101699	36	בתהליך רישוי

דוגמאות לאי התאמה בין קוד קבוצה לתיאור קבוצה								
מספר רישיון	שם עסק	קוד קבוצה	תאור קבוצה	ת פקיעה	ת אישור	מספר תיק	קוד תוקף	תאור תוקף
100240000	זרד עמוס	1	בריאות, רוקחות וקוסמטיקה	31/12/2011	16/11/2009	100240	55	מתחדש
100833002	גלי השרון	1	מזון	31/03/2010	08/06/2006	100833	55	רישיון זמני
101452002	פז גיל בע"מ	1	עינוג ציבורי נופש	17/06/2010	20/12/2009	101452	50	היתר זמני
101200001	הלברו_ בע"מ	3	חקלאות, ובעלי חיים	31/12/2009	20/10/2009	101200	1	לצמיחות
100206005	ויקטוריה	3	מזון	31/12/2010	25/02/2009	100206	1	מתחדש
100765002	קניאל - אריזות משקה	4	תעשייה, מלאכה, כימיה			100765	47	תהליך משפטי
101747001		4	עינוג ציבורי נופש			101747	47	תהליך משפטי
100759006		4	מזון			100759	40	בתהליך רישוי

הביקורת מבקשת להבהיר כי על מנת לבצע ביקורת עיבוד נתונים אלקטרונית (ענ"א) כנדרש, בוצעה הצלבת נתונים ולבסוף הסתמכנו על הקובץ הראשי שקיבלנו, אשר הופק באופן אוטומטי מהמערכת ולא בוצעו בו שינויים ידניים כאמור לעיל. יש להדגיש כי לביקורת נמסר על ידי מנהלת מדור רישוי במחלקה כי הפירוט הנכון לקודים נמצא בקובץ הראשון שקיבלה הביקורת.

ככלל, במהלך הביקורת קיבלה הביקורת 4 קבצים שונים, המכילים מספר רשומות שונה, אשר לא ניתן היה להשוות ביניהם והם הכילו נתונים שונים וסותרים.

הביקורת לא קיבלה מידע על עסקים שמקוטלגים כ"שימוש חורג" על מנת לקיים בדיקות לנושא זה.

תגובת מנהלת מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת לממצאי הביקורת:

"עליי לציין, שנתונים אלקטרוניים (מחסן נתונים) התקבלו בקובץ EXCEL. זאת מערכת עזר ואינה בשימוש המחלקה ולא מתוחזקת על ידנו. עובדי המחלקה משתמשים בתוכנת רישוי עסקים UNIX של חברי לאוטומציה (שהיא הכי עדכנית וקובעת). במהלך הביקורת נעשו התאמות בין שתי גרסאות בנוכחות צוות הביקורת."

קודים חריגים

ליקוי נוסף שאותר על ידי הביקורת במהלך טיוב הנתונים נוגע לקודים לא מזוהים שניתנו לעסקים השונים. הביקורת איתרה 2 קודים להם לא ניתן תיאור תוקף: קוד מספר 37 וקוד מספר 999.

לביקורת נמסר על ידי מנהלת מדור רישוי כי קוד מספר 37 ניתן לעסקים שנסגרו בשל בעיה בחריגת בנייה. קוד מספר 999 ניתן לעסקים שנקלטו במערכת ולבסוף הוחלט שלא להזינם למערכת הרישוי מסיבות שונות או עסקים שאינם טעוני רישוי. הביקורת מדגישה כי לעסקים שאינם טעוני רישוי ישנו קוד מתאים ולכן לא ברור לביקורת השימוש בקוד זה.

תגובת מנהלת מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת לממצאי הביקורת:

"במערכת ה-UNIX לא קיים כלל קוד 999 ולא ברור איך הוא מופיע במחסן נתונים אלקטרוניים.

לגבי קוד מס' 37 – מדובר בעסקים אשר פועלים שנים רבות עם רישיון עסק, אך חסר תיעוד בתוך התיקים.

לפי המלצתו של מבקר העירייה ועל סמך בדיקתנו עם היועץ המשפטי, הסתפקה המחלקה בתצהירים של בעלי עסקים המאושרים על ידי עורכי דין. יש לציין, שהעסקים הנ"ל קטנים ונמצאים תחת פיקוח שוטף של העירייה."

נתונים היסטוריים

בקבצי המערכת שקיבלה הביקורת לידיה לא נמצאו נתונים היסטוריים על רישיונות עסק שניתנו בעבר. למעשה, הוסבר לביקורת על ידי נציגות המחלקה כי שינוי בנתוני עסק "דורס" את נתוני העבר שלו ולכן לא קיימים נתונים היסטוריים הנוגעים לרישוי העסק. מסיבה זו לא ניתן היה לבקר באופן ממוחשב את זמני הטיפול בתיקים וזמן העיכוב בתיק ספציפי, באם קיים. הביקורת סבורה כי יש חשיבות גבוהה לשמירת נתונים היסטוריים במערכת הממוחשבת ולא רק בתיקים הידניים על מנת לאפשר נתיב בקרה הולם ויכולת לבקר אחר פעילות המחלקה.

תגובת מנהלת מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת לממצאי הביקורת:

"הערת הביקורת נכונה. התוכנה החדשה שתכנס למערכת תאפשר לבצע סינון לפי "שימושים חורגים" ואחסון נתונים היסטוריים – דבר שיקל על תפקוד המחלקה."

(2) עמידה בחוק, צו ותקנות רישוי עסקים – הביקורת בדקה בדרך של

ביקורת ענ"א עמידת המחלקה בחוק רישוי עסקים, צו רישוי עסקים והתקנות, כמפורט בפרק א (3) לעיל. הביקורת שלפה תיקי רישוי עסקים מקבצי המערכת ובחנה נאותות המסמכים בתיקים כתנאי למתן רישיונות עסק.

(א) רישיון עסק לצמיתות ורישיון תקופתי - הביקורת בדקה מדגמית 7

עסקים להם ניתן רישיון לצמיתות ו/או רישיון תקופתי. התייחסות הביקורת כללה את הבדיקות הבאות:

1. על פי סעיף 6 ב (ב) לחוק נדרשת חתימת ראש העיר ו/או מנהלת מחלקת רישוי עסקים על גבי מסמכי הבקשה העקרונית לרישיון עסק. הביקורת בחנה קיומן של חתימות אלו כנדרש.
הבדיקה נמצאה תקינה.
2. על פי סעיף 6 ב (א) לחוק נדרש תרשים סביבה כתנאי לקבלת רישיון עסק. הביקורת בחנה קיומו של תרשים סביבה כנדרש.
ממצאי הביקורת מעלים כי:
בתיק 1¹⁷ מתוך 7 התיקים שנבדקו לא קיים בתיק תרשים סביבה כנדרש. הביקורת מדגישה כי במערכת המידע קיים אישור לקיום מסמך זה, אך לא נמצא בתיק העסק.
3. על פי סעיף 6 ב (א) לחוק נדרשת מפה מצבית כתנאי לקבלת רישיון עסק. הביקורת בחנה קיומה של מפה מצבית כנדרש.
ממצאי הביקורת מעלים כי:
בתיק 1¹⁸ מתוך 7 התיקים שנבדקו לא קיימת בתיק מפה מצבית כנדרש. הביקורת מדגישה כי במערכת המידע קיים אישור לקיום מסמך זה, אך לא נמצא בתיק העסק.
4. על פי סעיף 6 ב (א) לחוק נדרשת קיומה של תוכנית עסק כתנאי לקבלת רישיון עסק. הביקורת בחנה קיומה של תוכנית כנדרש.

¹⁷ 101154001/תיק מס' 10 גלידן איכות בע"מ (מפעל גלידה)
¹⁸ 101154001/תיק מס' 10 גלידן איכות בע"מ (מפעל גלידה)

ממצאי הביקורת מעלים כי:

בתיק 1¹⁹ מתוך 7 התיקים שנבדקו לא קיימת בתיק תכנית עסק כנדרש. הביקורת מדגישה כי במערכת המידע קיים אישור לקיום מסמך זה, אך לא נמצא בתיק העסק. הביקורת מבקשת לציין כי בתיק 1²⁰ מתוך 7 התיקים שנבדקו (מתוכם 3 תיקים לא רלוונטיים לנושא) תכנית עסק הוגשה ואושרה באיחור של שנתיים מתחילת פעילותו של העסק. הביקורת לא מצאה תיעוד לקיומו של פיקוח ו/או אכיפה על עסק זה במהלך השנתיים שפעל ללא רישיון עסק כנדרש.

תגובת מנהלת מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת לממצאי הביקורת:
 " לפי דוח ביקורת – בתוך תיק 1 מתוך 7 תיקים חסרים: תרשים סביבה, תרשים מגרש ומפה מצבית.

בתוך העסק 101154001 (1,2,3,4,17,18,19) קיימת תוכנית מפורטת עם תרשים סביבה ומגרש כולל מפה מצבית מאושרת ע"י אגף ההנדסה כדין. (מצ"ב). נתון זה הוצג בפני הביקורת."

תיק מסי' 101628001 (4,5,20,21) – מדובר בעסק שהגיש בקשה כשנתיים לפני שנפתח. בעל העסק ביצע את כל ההכנות בטרם פתיחת העסק. מצ"ב הצהרת בעל העסק.

הביקורת מבקשת לציין כי בעת הביקורת לא נמצאו ולא הומצאו לה נתונים אלה.

5. על פי סעיף 6 (א) לתקנות רישוי עסקים זמן העברת הבקשה לנותני

האישורים הינו 21 ימים מיום אישור הגשת הבקשה בתנאי שהחליטה שלא לדחותה.

על פי סעיף 6 (ב) לתקנות רישוי עסקים במידה והרשות החליטה לא

להעביר את הבקשה לנותני האישור מפאת דחייתה, או שטרם הסתיימה בדיקתה, צריכה להודיע בכתב למבקש הבקשה תוך 21 ימים ולכל המאוחר תעביר רשות הרישוי את הבקשה או תחליט על דחייתה בתוך 45 יום מיום קבלתה.

הביקורת בדקה כמה זמן עבר מרגע קבלת הבקשה ברשות הרישוי עד להעברתה לנותני האישור (כיבוי אש, משטרה וכיוב'). בנוסף, בדקה הביקורת כמה זמן מרגע קבלת הבקשה ברשות הרישוי עבר

¹⁹ 101154001/תיק מסי' 10 גלידן איכות בע"מ (מפעל גלידה)

²⁰ 101628001/תיק מסי' 175 (א) מוסך לי הסדנה 4

עד להודעה בכתב למבקש הבקשה כאמור בסעיף 6 (ב) לתקנות כמפורט לעיל.

ממצאי הביקורת מעלים כי:

ב-2²¹ תיקים מתוך 7 התיקים שנבדקו לא קיים תיעוד בנוגע לזמן שעבר מרגע קבלת הבקשה ברשות הרישוי עד להעברתה לנותן האישור. בנוסף לאי תיעוד בתיק לא קיים תיעוד במערכת המידע לגבי כמה זמן שהתה בקשה ברשות הרישוי. בכך, סבורה הביקורת כי לא ניתן לקיים פיקוח ובקרה לעמידה בסעיף 6 (א) לתקנות. בתיק 1²² מתוך 7 התיקים שנבדקו הבקשה שהתה ברשות הרישוי מעל 40 יום בניגוד לסעיף 6 (א) לתקנות. כמו כן, לא נמצאה בתיק הודעה בכתב למבקש הבקשה על עיכוב הבדיקה ברשות הרישוי.

תגובת מנהלת מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת לממצאי הביקורת:
 "לגבי מוסך לי (תיק מס' 101628001), יודגש כי בעל העסק הגיש בקשה שנתיים לפני שפתח את העסק לכן התיק היה לא פעיל. "דהיינו, התוכנית לא הוגשה באיחור, אלא בטרם פתיחה פיזית של העסק."

6. על פי סעיף 7 (א) ו-7 (ב) לתקנות הרישוי פרק הזמן שעל נותני האישורים להחזיר תשובה לרשות הרישוי לא יעלה על 30 יום. במידה ועלה על 30 יום ניתן להאריך את המועד למתן תשובה לרשות הרישוי לפרק זמן שלא יעלה על 60 ימים או על 90 ימים בכפוף לאישורים הנדרשים כקבוע בתקנה. הביקורת בחנה את פרק הזמן שהבקשה שהתה אצל נותני האישורים (כיבוי אש, משרד הבריאות משטרה וכיוב').

ממצאי הביקורת מעלים כי:

ב-4 תיקים מתוך 7²³ התיקים שנבדקו, תשובת נותני האישורים התעכבה מעל 30, 60 יום ו-90 יום (כיבוי אש) ללא מכתב נימוק מנותני האישורים לרשות הרישוי, על עיכוב הבדיקה.

תגובת מנהלת מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת לממצאי הביקורת:
 "זמן תגובת נותני האישור סעיף 7(א') 7 (ב') לתקנות:

הערות הביקורת נכונות. המחלקה עושה כמיטב יכולתה, אך בהעדר תוכנה המאפשרת מעקב נאות, לא ניתן לעמוד בתקנה זו.

כני"ל לגבי סעיף 7 (ג') 7 (ד') לתקנות."

²¹ 101628001/תיק מס' 175(א) מוסך לי ו - 101195001/ תיק מס' 37 (א) אברמוביץ מיכאל - נירוונה - מזונן בקיוסק

²² 101124004/ תיק מס' 25 גלובל טרייד (מרכול)

²³ 101124004/ תיק מס' 25 גלובל טרייד (מרכול), 101628001/תיק מס' 175(א) מוסך לי, 101908000/ תיק מס' 34 (כ)

מספרה כהן זכריה, 100432000/ תיק מס' 4 (ג) ניסני איטליז.

7. על פי סעיף 7 (ג)-(ד) לתקנות הרישוי, במידה ונותן האישור לא השיב בזמן הקבוע בתקנה, ולא הודיע על הארכת בדיקותיו לרשות הרישוי או שחלף משך הארכת הבדיקה והנדון טרם השיב, יראו אותו כמי שנתן אישור להיתר זמני. הביקורת בדקה האם רשות הרישוי פעלה לאכיפת סעיף זה בתקנה והודיעה לנותן האישור שפרק הזמן חלף ואי מתן תשובה ייחשב כאישור להיתר זמני

ממצאי הביקורת מעלים כי:

ב- 4 תיקים מתוך 7²⁴ התיקים שנבדקו, לא הונפק היתר זמני לעסקים שתשובת נותני האישורים התעכבה מעבר לזמן הקבוע בתקנה.

ב- 2 תיקים מתוך ה-4 נשלח מכתב לכיבוי אש בחודש אוקטובר 2009, המודיע כי אי מתן תשובה בזמן, ייחשב כאישור למתן היתר זמני, אולם עד לסגירת מועד הביקורת- 4 חודשים מיום שליחת המכתב (פברואר 2010), לא הונפק היתר זמני לעסקים אלה. הביקורת מבקשת לציין כי מכתב זה מתייחס לא רק אל העסקים שעלו במדגם הביקורת אלא רשימה מרוכזת המכילה למעלה ממאה עסקים ואף יותר, שלא התקבלה תשובה עבורם ולא הונפק להם היתר זמני, כקבוע בתקנות.

תגובת מנהלת מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת לממצאי הביקורת:

"זמני תקן -תיק מס' 101628001 – תיק מס' (6,7,8,23,24), תיק מס' 101124004 (23,24) ותיק מס' 10043200-(4,23,24) - אנו משתדלים לעשות כמיטב יכולתנו, אך בהעדר פקידת רישוי ותוכנה מתאימה, מאוד קשה לעמוד בזמני תקן."

8. הביקורת בחנה האם התקיימה ביקורת שטח על ידי רשות הרישוי בעסקים, שהועלו במסגרת מדגם הביקורת, לאכיפת הקבוע בחוק הרישוי ובתקנות הרישוי.

ממצאי הביקורת מעלים כי:

ב- 2 תיקים מתוך 7²⁵ התיקים שנבדקו, לא נמצא תיעוד לביקורת שטח בתיק העסק.

תגובת מנהלת מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת לממצאי הביקורת:

"פיקוח בשטח -תיק מס' (9) 101124004 – לפי דברי המפקחת, חלק מדוחות הביקורת היו בתוך התיק וחלק טרם תויקו (תיק מס' 101154001) מצ"ב. נתון זה הוצג בפני הביקורת."

²⁴ 101124004 / תיק מס' 25 גלובל טרייד (מרכול), 101628001/תיק מס' 175(א) מוסך לי, 101908000 / תיק מס' 34 (כ) מספרה כהן זכריה, 100432000 / תיק מס' 4 (ג) ניסני איטליה.

²⁵ 101124004 / תיק מס' 25 גלובל טרייד (מרכול), 101154001/תיק מס' 10 גלידן איכות בע"מ (מפעל גלידה) - רישיון לצמיתות

הביקורת מבקשת לציין כי בעת הביקורת לא נמצאו ולא הומצאו לה נתונים אלה.

9. על פי סעיף 8 ב (ב) לחוק במידה והעסק הוא מבנה ציבורי לא יינתן רישיון עסק אלא לאחר קיום הוראות הנגישות לנכים על פי חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות. הביקורת בחנה 4 מבנים ציבוריים במטרה לבחון באם נעשתה בדיקת שטח בנוגע לנגישות לנכים ואיתרה כי בכל המבנים הציבוריים שנדגמו ישנם ליקויים בנושא כדלקמן:

- 9.1 ב-3 מבנים עירוניים²⁶ טעוני רישוי לא איתרה הביקורת מידע בתיק על קיומו של דוח נגישות לנכים. לטענת עובדות המחלקה הסיבה לאי קיומו של מידע זה בתיק, היא העובדה כי מדובר בעסק עירוני. לטענתן עצם אישורה של אגף הנדסה לתכנית העסק מהווה אסמכתא לקיומה של תכנית זו על פי חוק נגישות לנכים ולכן לא נערכת בדיקה זו במחלקת רישוי עסקים.
- 9.2 קייטנת מלכי²⁷ - הביקורת איתרה דוח נגישות לנכים לקאנטרי "גלי השרון" שבו שוהה הקייטנה מיום 21.01.09. ברם - דוח זה אושר על ידי התובע העירוני, כפוף להשלמת והסדרת דרישות יועץ הנגישות כמפורט בסעיפים 1-6 לדוח הנגישות, בתוך 90 יום. הביקורת איתרה כי ניתן רישיון עסק לקייטנה במתחם הקאנטרי בחודש יולי 2009, אך לא אותר בתיק דוח ביקורת מטעם רשות הרישוי או מסמך אחר המאשר תיקון ליקויים והסדרת דרישות יועץ הנגישות, כתנאי למתן רישיון עסק.

תגובת מנהלת מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת לממצאי הביקורת:
"נגישות- בית ספר יגאל אלון, אצטדיון ומקוואות במסגרת טיפול בבקשה לרישיון עסק, בעלי עסק נדרשו להעביר דו"ח נגישות. הדרישה הועברה גם לרכז נגישות של עיריית כפר סבא (מצ"ב תגובתו). יצוין, ללא אישור של יועץ נגישות, לא יינתן רישיון לעסק.

קייטנה במתחם קאונטרי קלאב (גלי השרון) :

מצ"ב אישור של מורשה נגישות והתייחסות של מנהל גלי השרון.
כמו כן, מצ"ב אישור תקינות מתקן להרמת אנשים עם מוגבלות."

²⁶ ביה"ס יגאל אלון- מכון כושר ואולם ספורט ו - אצטדיון כדורגל ו-מועצה דתית (מקוואות)

²⁷ 100833010 - קייטנת מלכי

הביקורת מבקשת לציין כי בעת הביקורת לא נמצאו ולא הומצאו לה נתונים אלה.

(ב) רישיון עסק לקייטנות - הביקורת שלפה מדגמית 5 קייטנות להם ניתן

רישיון תקופתי. בדיקות הביקורת כללו את ההיבטים הבאים:

על פי סעיף 2 ב לחוק, שר החינוך באישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, רשאי לפטור בצו מחובת רישוי לפי חוק רישוי עסקים סוגים של קייטנות המנוהלות על ידי ארגונים או גופים שייקבעו. הביקורת בחנה באם הקייטנות שנדגמו טעונות רישוי.

ממצאי הביקורת מעלים כי:

²⁸3 קייטנות שאותרו בקובץ החברה לאוטומציה הוקלדו בסמוך להערה "לא טעון רישוי". הביקורת בדקה באם לעסקים אלו ישנו פטור מרישוי עסק המגובה במסמך מתאים החתום על ידי השר, כנדרש בחוק. לעסקים אלו לא נמצאו במדור תיקים פיזית. לטענת מנהלת המדור קייטנות אלה אינן טעונות רישוי והוקלדו למערכת בטעות.

הביקורת בדקה קיומם של אישורים מתאימים ל-2 קייטנות שקיבלו רישיון עסק בשנת 2009 ונבחרו באופן אקראי, בהתאם לחוק רישוי עסקים לצו ולתקנות הרלוונטיים. לגבי קייטנה אחת ממצאי הביקורת תקינים, אך לגבי השנייה לא תקינים.

הביקורת העלתה ליקוי בנוגע לקייטנה 1 מתוך ה-2²⁹ הנוגע לנגישות לנכים כפי שיפורט בפרק 3 לדוח זה. הביקורת מבקשת לציין כי רישיון לקייטנה ניתן לתקופת הקייטנה בלבד – רישיון זמני ולא תקופתי כפי שקובע חוק רישוי עסקים. רישיונות אלה נסגרים במערכת בתום תקופת הרישוי ולא ניתן לאתרם בשוטף לצורך ביצוע ביקורת עליהם. מסיבה זו ביקורת הענ"א העלתה 3 קייטנות בלבד במערכת החברה לאוטומציה, למרות קיומן של קייטנות רבות אחרות.

(ג) רישיון עסק לחדר כושר - הביקורת שלפה מדגמית חדר כושר אחד

שניתן לו רישיון תקופתי. הביקורת ערכה את הבדיקות הבאות:

על פי תקנות רישוי עסקים ישנם תנאים מקדימים למתן רישיון עסק לחדר כושר ביניהם בחינת מיקום חדר הכושר במקום מתאים, הצבת

²⁸ מוסד אוניס (100389000)/ קן כ"ס ישן (101448002) קן כ"ס חדש (101448004)

²⁹ 100833010 קייטנות מלכי

המכשירים במרחק סביר זה מזה וכד'. הביקורת בחנה באם חדר הכושר קיבל את רישיון העסק שלו תחת תנאים אלו.

ממצאי הביקורת מעלים כי:

בחדר הכושר שבדקה הביקורת³⁰ אותר ליקוי בנוגע לפרק הזמן שעבר ממועד קבלת הבקשה ברשות הרישוי ועד להנפקת רישיון עסק. על פי ממצאי הביקורת הבקשה נשלחה למנהל מחלקת הספורט בתאריך 16.3.2008 ואושרה בתאריך 2.1.2009. רשות הרישוי לא שלחה מצידה תזכורות לנותן האישור ו/או הנפיקה היתר זמני לעסק כקבוע בתקנות. למעשה חדר הכושר נשכח ולכן לא טופל. בפועל, עסק זה פעל ללא רישיון עסק במשך 9 חודשים וחצי.

יש לציין כי במערכת המידע לא קיימת אפשרות לתזכר את עובדי המדור בדבר המועד לקבלת תשובה של נותני האישורים ופקיעת תוקף רישיון עסק.

(ד) רישיון עסק לאולם אירועים - הביקורת שלפה מדגמית 2 אולמות אירועים שניתן להם רישיון תקופתי. הביקורת בדקה בהתאם לסעיף 2 ו לחוק רישוי עסקים, באם קיימים בתיקי העסק מסמך המעיד על התקנתו של מד רעש המודד את עוצמתו, מתריע על מפלס רעש ומביא לניתוק זרם החשמל למערכת ההגברה באולם. בנוסף, בדקה הביקורת באם מסמכי העסק תקינים על פי הנדרש בחוק, בצו ובתקנות רישוי עסקים.

ממצאי הביקורת נמצאו תקינים.

3) עסקים שפג תוקף רישיונם - הביקורת בדקה באם עסקים שפג

תוקף רישיונם פועלים ללא רישיון עסק. הביקורת שלפה מנתוני המערכת עסקים שפג תוקף רישיונם, חלקם בהליך משפטי וחלקם ללא הליך משפטי. הביקורת ביצעה מספר בדיקות רלוונטיות: התאמה בין נתוני המערכת למסמכים הקיימים בתיק העסק בפועל, בחינת פעולות אכיפה שבוצעו על ידי רשות הרישוי בתהליך הפיקוח על הרישוי והנימוקים הקיימים בידי רשות הרישוי לקיומו של עסק הפועל ללא רישיון עסק כחוק.

מנתוני בקורת הענ"א עולה כי ישנם 330 עסקים הפועלים ללא רישיון עסק. עסקים אלו מהווים כ- 30% מסך העסקים בעיר.

³⁰ חדר כושר - "נאוטילוס"

הביקורת מדגישה כי אלו העסקים המוזנחים למערכת החברה לאוטומציה ולכן לביקורת מידע לגביהם. לביקורת אין מידע בנוגע לעסקים הפועלים בעיר ללא רישיון וטרם דווחו (אם בכלל) למערכת הרישוי.

תגובת מנהלת מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת לממצאי הביקורת:
 "אחוז העסקים הפועלים ללא רישיון, הינו 26% ולא 30% כפי שצוין ע"י הביקורת. עדיין אחוז גבוהה ונובע בעיקר עקב אי עמידה של העסקים בחוק תכנון ובנייה וחוק הכבאות. יש לציין, שרותי הכבאות תקופה ממושכת היו בשביתה ולכן לא הנפיקו אישורים(כ-8% עסקים) רוב התיקים נמצאים בסטאטוס טרום משפטי (חומר החקירה הועבר לתובע העירוני להגשת כתב אישום)."

זאת ועוד:

"74% מהעסקים פועלים עם רישיון עסק.

26% נמצאים עדיין ללא רישיון.

46% מהם - עסקי מזון – יודגש, למרות שמדובר בעסקי מזון – אין קשר לשמירה על בריאות הציבור.

רוב העסקים הנ"ל קיבלו אישור של משרד הבריאות והסיבה לאי מתן רישיון, הינה אי עמידה במטרות אחרות של החוק.

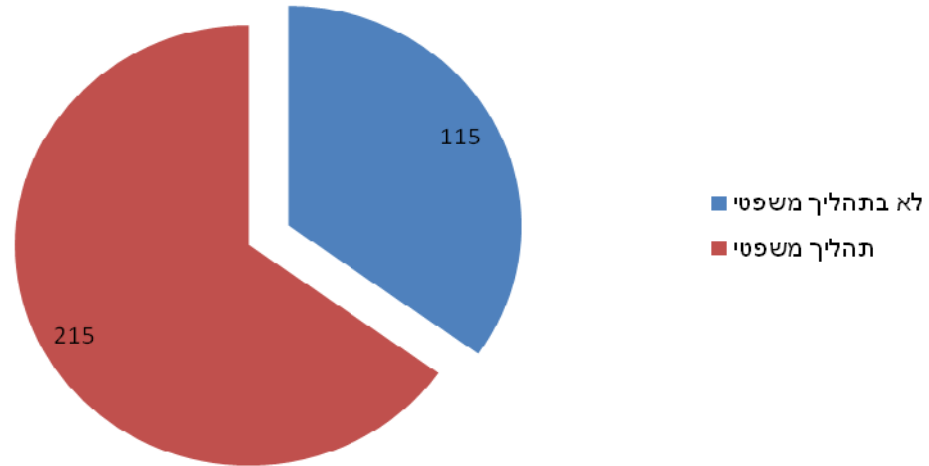
סה"כ מדובר ב- 152 עסקי מזון מהם- ל-74 קיים אישור משרד הבריאות.

נגד 98 עסקי מזון הוגש כתב אישום, ל-53 מהם אין אישור של משרד הבריאות.

עם זאת, העסקים אילו נבדקים בהתאם לתוכנית העבודה ובאופן שוטף על ידי תברואניות של המחלקה ושל שירותים וטרינריים. במידה וקיימת בעסק סכנה לבריאות הציבור, רשות הרישוי במקום מוציאה נגדו צו סגירה מנהלי."

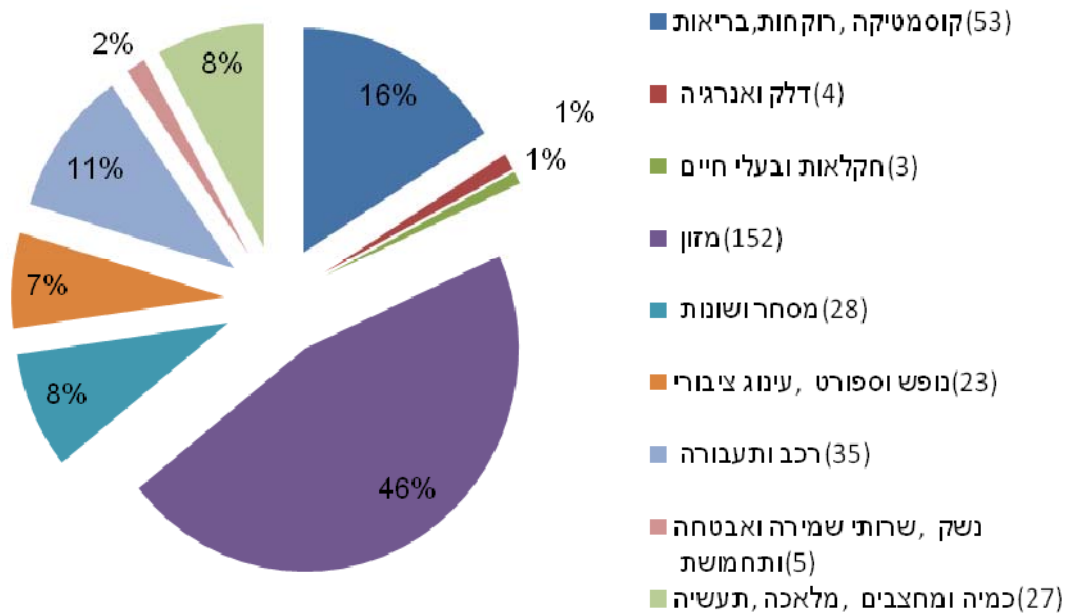
הביקורת מציינת כי אין בהסברים אלה כדי להצדיק אי הוצאת רישיון עסק ופעילות עסק ללא רישיון.

להלן התפלגות העסקים הפועלים ללא רישיון עסק, בחלוקה לקיומו של תהליך משפטי:

הביקורת מבקשת לציין כי לדברי עובדות מחלקת הרישוי, כבר בעת העברת התיקים לתובע העירוני לצורך המלצה לפתיחת הליך משפטי, מוקלד במערכת החברה לאוטומציה קוד הטיפול בתיק הרלוונטי בהליך משפטי. הקלדה זו נעשית גם אם בפועל לא החל הליך משפטי כנגד בעל העסק ולכן לא ניתן לדעת האם אכן תהליכים משפטיים מתנהלים בפועל כנגד בעלי עסקים או שמא רק הועברו לטיפול התובע העירוני. ליקוי זה יפורט בהמשך הדוח בנפרד.

להלן התפלגות העסקים הפועלים ללא רישיון עסק, בחלוקה לסוג העסקים:

**** 46% מהעסקים שפועלים ללא רישיון כאמור, משוייכים לקבוצת עסקי המזון. הביקורת סבורה כי ממצא זה מדגיש את חומרת הנושא כיוון שמדובר בשמירה על בריאות הציבור.**

הביקורת בחנה 7 תיקים שפג תוקפם במערכת המידע לצורך ביצוע הבדיקות כאמור לעיל. עסקים אלו פועלים ללא רישיון עסק ונשלפו מדגמית בדרך של ביקורת עני"א. תיק אחד מתוכם נשלף בשל היותו מתחדש ללא תוקף ואותר כחריג בבדיקות הביקורת, בדיקתו תפורט בהמשך.

ממצאי הביקורת מעלים כי:

4 תיקים מתוך 7 התיקים שנבדקו, לא הועברו לתובע העירוני לפתיחת הליך משפטי, 2 מתוך 4 התיקים הינם מבנים עירוניים (בבעלות העירייה). 3 תיקים מתוך 7 התיקים שנבדקו, הועברו לתובע העירוני לפתיחת הליך משפטי אך אין מידע ברשות הרישוי שאכן נפתח הליך משפטי בפועל נגד עסקים אלו כפי שיפורט בהמשך.

ב- 2 תיקים מתוך ה-4 נשלח מכתב לכיבוי אש בחודש אוקטובר 2009, המודיע כי אי מתן תשובה בזמן, ייחשב כאישור למתן היתר זמני, אולם עד לסגירת מועד הביקורת- 4 חודשים מיום שליחת המכתב (פברואר 2010), לא הונפק היתר זמני לעסקים אלה.

(א) הלימות תוקף רישיון העסק - הביקורת בחנה האם נתוני המערכת תואמים את המסמכים הקיימים בתיקים עצמם. מטרת הבדיקה לוודא כי אכן תאריך התוקף שהוזן במערכת החברה לאוטומציה אכן תואם את המסמכים הרלוונטיים.

ממצאי הביקורת מעלים כי :

ב - 2 תיקים מתוך 7 התיקים שנבדקו, לא הייתה תאימות בין תאריך התוקף המוזן במערכת לבין תאריך התוקף הקיים במסמכים עצמם.

הביקורת מבקשת לציין כי בעקבות הביקורת ועוד במהלכה נעשו תיקונים במערכת החברה לאוטומציה, יחד עם עובדי הביקורת שנכחו במקום.

להלן פרטי 2 התיקים בהם נמצא הליקוי :

1. מבנה עירוני- ביה"ס יגאל אלון- מכון כושר ואולם ספורט - עסק זה הינו בעל רישיון תקופתי. רישיון העסק הוזן במערכת המידע ללא ציון תוקף פקיעת הרישיון. מהביקורת עולה כי תוקף רישיון העסק פג בתאריך 31.12.2005.

תגובת מנהלת מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת לממצאי הביקורת:
 "מבנה עירוני בית ספר יגאל אלון – מכון כושר ואולם ספורט. למכון כושר קיים רישיון לצמיתות- מצ"ב. לגבי אולם ספורט ואצטדיון – נשלחו מכתבים לגורמים שונים בעירייה והתקיימו פגישות רבות בנושא עמידה בדיני הכבאות. כעת הנושא מטופל על ידי הנהלת העירייה. יצוין, שלמרות שלאצטדיון לא חודש רישיון עסק עקב ליקויים של כיבוי אש, המשחקים המשיכו להתקיים במקום עם אישורים פרטניים של כל הגורמים כולל שירותי הכבאות. האישורים ניתנים לכל משחק בנפרד. מצ"ב."

הביקורת מבקשת לציין כי אין רישיון עסק לאולם הספורט בבית ספר יגאל אלון ולאצטדיון. לגבי אישור כיבוי אש מנהלת המחלקה הציגה לביקורת מסמכים על תקינות ציוד הכיבוי של חברת תחזוקה פרטית אך אין בכך אישור של כיבוי אש.

2. ביטרמן עוזי- מחסן חומרי בניין דרך המוביל – על פי נתוני ביקורת הענ"א תאריך רישיון עסק זה פג ב- 30.06.1998. בפועל על פי מסמכי תיק העסק אותר על ידי הביקורת כי עסק זה הינו בעל רישיון לצמיתות. מנהלת מחלקת רישוי עסקים מסרה כי הטעות תוקנה.

(ב) מכתבי חידוש – הביקורת בדקה האם נשלח אל נותני האישורים מכתב לחידוש רישיון העסק במועדו.

ממצאי הביקורת מעלים כי :

לביקורת אין מידע גורף לגבי מועד שליחת הפנייה אל כיבוי אש ומשטרת ישראל לחידוש תוקף הרישיון. משיחות שקיימה הביקורת עם עובדות המחלקה עולה כי הן לא מתעדות את הפנייה אל הגורמים לעיל ולכן מידע זה לא קיים ולא איפשר לביקורת לבחון באם רשות הרישוי פנתה בזמן אל הגורמים המאשרים.

(ג) התראות אכיפה לבעלי העסקים – הביקורת בחנה האם נשלחו לבעלי העסקים התראות להסדרת הליך רישוי העסק כחלק מהליך האכיפה ברשות הרישוי.

ממצאי הביקורת מעלים כי :

ב - 2 תיקים מתוך 4 תיקים שנבדקו ונמצאו ככאלו שאינם נמצאים בתהליך משפטי או שקיבלו המלצה להליך משפטי, הביקורת איתרה ליקויים כמפורט להלן:

1. **מבנה עירוני- ביה"ס יגאל אלון- מכון כושר ואולם ספורט -**
בתאריך 8.02.06 נשלח מכתב התראה למנהל מרכז הספורט על ניהול עסק ללא רישיון וניתנה לו ארכה של 10 ימים להסדרת העניין, בטרם יוגש כתב אישום. עד למועד הביקורת לא נשלחה המלצה לתובע העירוני לצורך הגשת כתב אישום. ליקוי זה הינו חמור במיוחד בשל העובדה כי מדובר במבנה עירוני של בית ספר, אשר לא קיבל רישיון עסק בשל חוות דעת שלילית של כיבוי אש לרמת בטיחות המקום. הביקורת סבורה כי דווקא בשל העובדה כי מדובר במבנה עירוני ובפרט בבית ספר בו שוהים תלמידים, על העירייה לאכוף מיידית את הסדרת הליקויים ומתן רישיון עסק כחוק.
2. **מבנה עירוני- אצטדיון כדורגל -** רישיון העסק פג בתאריך 31.12.2008 ולא חודש בשל חוות דעת שלילית של כיבוי אש בנוגע לבטיחות המקום. מאז תאריך זה לא נשלחה כל התראה ולא בוצעה פעילות אכיפה כלל, על מנת להסדיר את רישיון העסק. בדומה לליקוי הקודם, הביקורת רואה בחומרה את העובדה כי מדובר בעסקים עירוניים להם אין רישיון עסק כחוק וחשיבותם הציבורית גבוהה במיוחד. מיותר לציין כי זהו מדגם חלקי שהביקורת בדקה מסך העסקים העירוניים בעיר.

תגובת מנהלת מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת לממצאי הביקורת:

" התוכנה הנוכחית לא מאפשרת לבצע סינון לפי הפניות לגורמים . תוכנה חדשה אמורה לתת פתרון .

עם זאת , במסך 9844 קיימים נתונים מפורטים לגבי כל תיק בנפרד כולל מסלול ותאריכי פנייה לגורמים ."

(ד) תיעוד נימוקי אי חידוש רישיונות עסק – הביקורת בחנה את קיומו של תיעוד תומך לאי חידוש רישיון עסק. בכל 7 העסקים שנדגמו איתרה הביקורת דוחות שליליים של כיבוי אש, משרד הבריאות ואחרים לאי חידוש רישיון עסק.

(ה) פעולות אכיפה נוספות - הביקורת בדקה את פרק הזמן שעבר מיום אי חידוש רישיון העסק ועד להעברת המלצה מתאימה לפתיחת הליך משפטי. בנוסף, בדקה הביקורת האם קיים מידע בתיק על התנהלות הליך משפטי בפועל נגד אותם בעלי עסקים. ב- 3 התיקים שדגמה הביקורת אשר נמצאים תחת קוד הליך משפטי במערכת נמצאו ליקויים כדלקמן :

1. **מבנה ציבורי מועצה דתית**³¹ – תוקף רישיון העסק פג בתאריך 31.12.2005 בשל חוות דעת שלילית של כיבוי אש ומשרד הבריאות. בחודש ינואר, 2008, נערכה ביקורת של משרד הבריאות ונתקבלה חוות דעת שלילית למתן רישיון עסק ורק כעבור שנה, בחודש ינואר 2009, זמן שאיננו סביר לדעת הביקורת, הועברה המלצה מרשות הרישוי להגיש כתב אישום. הביקורת מדגישה כי לא מועבר למנהלת מחלקת הרישוי מידע על המשך טיפול משפטי על ידי התובע העירוני נגד המועצה הדתית, הפועלת ללא רישיון עסק כחוק. המידע היחיד שקיים במחלקת הרישוי הוא תאריך העברת ההמלצה ותו לא.

תגובת מנהלת מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת לממצאי הביקורת:
" מבנה ציבורי – מקוואות: חומר חקירה בגין ניהול עסק ללא רישיון , הועבר לתובע העירוני להגשת כתב אישום .

יש לציין, שלא הייתה מועצה דתית פעילה תקופה ארוכה מאוד . כרגע, מונה ממונה חדש והנושא הועבר לטיפולו ."

2. **ב- 2 עסקים**³² איתרה הביקורת כי הועברה המלצה לתובע העירוני לפתיחת הליך משפטי כנגד אותם עסקים משנת 2006 ו-2009 ולא

³¹ רישיון עסק בגין מקוואות

³² בן משה איתן תיק מס' 147- אולם אירועים "סאן רייז" ו- גבים תעשיות מערכות בע"מ

קיים כל מידע במחלקת רישוי עסקים על פתיחת הליך משפטי נגד עסקים אלו. המידע היחיד שקיים ברשות הרישוי הוא תאריך העברת ההמלצה ותו לא.

תגובת מנהלת מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת לממצאי הביקורת:

"בן איתן משה- "סאן רייז"- חומר חקירה הועבר לתובע עירוני בשנת 2009. העסק נפתח בשנת 2003, אך כמעט מייד, בעל העסק שינה את מהותו. בשנת 2009 שוב הובחן העסק כטעון רישוי וההמלצה לתביעתו הועברה לתובע עירוני."

(4) עסקים בשימוש חורג – הביקורת שלפה ממערכת החברה

לאוטומציה בדרך של ביקורת עני"א 2 עסקים שהוגדרו במערכת כעסקים בשימוש חורג. הביקורת בדקה עמידה בסעיף 25 לתקנות רישוי עסקים, על פיו לא תיתן רשות הרישוי רישיון או היתר זמני לתקופה ארוכה מתקופת תוקפו של היתר לשימוש חורג.

ממצאי הביקורת מעלים כי:

ב - 2 העסקים שנבדקו רישיון נמצאה התאמה בין תאריכי השימוש החורג לתאריכי רישיון העסק. רישיונות העסק שהונפקו הוגבלו והותאמו לשימוש החורג, משמע – רישיונות העסק ניתנו בהתאמה לאישורי אגף ההנדסה בעירייה. בנוסף, בעסק אחד מתוך השניים שנבדקו³³, קיימים 2 רישיונות: רישיון אחד, תקופתי ל-3 שנים בגין מסעדה והשני רישיון תקופתי לשנה בגין מכירת משקאות משכרים. הביקורת איתרה כי לגבי הרישיון שניתן עבור מכירת משקאות משכרים, העסק פעל ללא רישיון בשנת 2008 ובשנת 2009 חודש רישיון עסק למכירת משקאות משכרים בחודש יוני עד לתום השנה ולא עד לתום השנה העוקבת כפי שנדרש בסעיף 21 א לתקנות רישוי עסקים.

תגובת מנהלת מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת לממצאי הביקורת מאשרת

את ממצאי הביקורת, כלשונם:

"...מסעדת אחלה

מדובר בשני רישיונות: מסעדה ומשקאות משכרים. למסעדה היה רישיון עסק תקף ל- 3 שנים ולמשקאות משכרים לשנה. עקב טעות טכנית לא חודש רישיון למשקאות משכרים בזמן. כעת העסק פועל עם רישיון.

...:תוקף רישיון -שנה + שוטף.

עקב טעות טכנית ניתן תוקף שוטף בלבד. במהלך הביקורת, בתיאום עם חב' אוטומציה הטעות הוסרה."

הביקורת מבקשת לציין כי נמצאו עסקים נוספים אשר קיבלו רישיון תקופתי לפרק זמן קצר מהנדרש בתקנות, כפי שיפורט בהמשך לדוח זה.

(5) עסקים שקיבלו היתר זמני - מנתוני בקורת הענ"א עולה כי

ישנם 18 עסקים אשר קיבלו היתר זמני. עסקים אלו מהווים כ- 1% מסך העסקים בעיר. הביקורת בחנה 2 עסקים להם היתר זמני מכלל העסקים במערכת החברה לאוטומציה על מנת לבחון את מסמכי התיק ועמידתם בחוק ובתקנות רישוי עסקים.

ממצאי הביקורת מעלים כי:

מבדיקת ענ"א בנוגע לתוקף מתן היתר זמני כקבוע בסעיף 24 א לתקנות על פיו תוקף היתר זמני לא יעלה על שנה ממצאי הביקורת נמצאו תקינים.

בבחינת מסמכי העסקים ממצאי הביקורת נמצאו תקינים.

(6) בדיקות ענ"א כלליות - הביקורת בחנה את כלל נתוני החברה

לאוטומציה והעלתה נתונים בעלי אופי חריג כדלקמן:

1. רישיון תקופתי לתקופה הקצרה מהנדרש – על פי סעיף 21 ב לתקנות רישוי עסקים, תוקף רישיון תקופתי לשנה אחת יסתיים ב-31 בדצמבר של השנה שלאחר השנה שבה ניתן. הביקורת ביצעה שאילתות על נתוני בסיס הנתונים של מערכת החברה לאוטומציה במטרה לאתר עסקים חריגים שאינם עומדים בתקנה כאמור.

ממצאי הביקורת מעלים כי:

הביקורת איתרה 4 עסקים לגביהם צוין במערכת כי קיבלו רישיון תוקף לתקופה של פחות משנה כנדרש בחוק ובתקנותיו. במטרה לאשר ממצא זה פנתה הביקורת למנהלת המדור לקבלת הסבר.

משיחה עם מנהלת המדור עלה כי אכן ניתנו רישיונות עד ה- 31 בדצמבר של השנה בה ניתן הרישיון ולא כקבוע בתקנה – עד

לסוף השנה העוקבת (השנה שלאחר שנת מתן הרישיון).
 הממצא מקובל עליה וככל הנראה מדובר בטעות, אשר תתוקן.
 2. רשומות כפולות – הביקורת בחנה באם ישנן רשומות כפולות
 במערכת בכל הנוגע למספרי רישיון עסק, על מנת לבחון את
 איכות הנתונים.

ממצאי הביקורת מעלים כי:

הביקורת איתרה עסק אחד בלבד לגביו נמצא כפילות במספר
 רישיון העסק³⁴. מבירור שערכה הביקורת נמצא כי אחד
 הרישיונות אינו תקף יותר ויש להסירו מהמערכת. לטענת
 עובדת המחלקה, בעקבות החלפת מנהל האתר (המפעל)
 הרשום בעירייה כמויפה כוח לנושא רישיון עסק, ניתן רישיון
 חדש לעסק. בטעות בעת מתן הרישיון החדש לא בוטל הרישיון
 הישן במערכת.

בעקבות הערת הביקורת ועוד במהלכה תוקן הליקוי במערכת.
 הביקורת מדגישה כי על פי פרק ט' לחוק רישוי עסקים, כל
 שינוי בבעלות מצריך החלפת רישיון עסק. במקרה דנן, דובר על
 החלפת מנהל ולא בעלים של תאגיד. מן הראוי לפנות ליועצת
 המשפטית של העירייה בכל מקרה בו תאגיד מאפשר למנהל
 שאיננו בעלים של חברה להיות הגורם הפורמאלי החתום על
 רישיון העסק. מיותר לציין כי מנהלים שכירים מתחלפים/
 מוחלפים בתדירות הגבוהה משינוי בעלים רשומים של תאגיד.
 שינויים רבים אלו מעמיסים על פעילות המחלקה השוטפת.

3. היגיון הנתונים – הביקורת בחנה באם ישנם נתונים לא
 הגיוניים הרלוונטיים לרישיון העסק על מנת לבחון את איכות
 הנתונים.

ממצאי הביקורת מעלים כי:

הביקורת איתרה עסק אחד בלבד³⁵ לגביו נמצא כפילות במספר
 רישיון העסק³⁶. נמצא כי תאריך אישור הרישיון הינו 4/1/10
 בעוד שתאריך פקיעת הרישיון הינו 31/12/09. מבירור שערכה
 הביקורת נמצא כי בעל העסק שילם לאחר שליפת הנתונים על
 ידי הביקורת ולכן תאריך הפקיעה שהיה קיים במערכת נכון

³⁴ טבע תעשיות פרמצבטיות מס' תיק: 100282

³⁵ חננאל אברהם 100244000

³⁶ טבע תעשיות פרמצבטיות מס' תיק: 100282

ליום עריכת הביקורת היה שגוי לכאורה. בפועל תאריך
הפקיעה התעדכן ל-31.12.10.

תגובת מנהלת מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת לממצאי הביקורת:
"מדובר בעסק אחד בלבד, אשר בתהליך של החלפת מנהלים מיופיי כוח, לא נמחק
התיק הקודם. הטעות תוקנה מיידית.

כמו כן, בהתאם להערת הביקורת פנינו ליועץ המשפטי לגבי מקרים, בהם בעל העסק
מאפשר למנהל העסק להיות גורם פורמלי. סוכם, שאת הבקשה יגיש מיופה כוח
בשם של החברה ובעל העסק בלבד (לא המנהל)."

7) אמצעים להפעלת חוק רישוי עסקים

1. תקני כח אדם

חוזר מנכ"ל משרד הפנים מס' 3/04 מיום 14 במרץ, 2004 מגדיר
את התפקידים ברישוי עסקים- כפי שאושרו על ידי הוועדה
הבינמישרדית לרישוי עסקים, כדלקמן: מנהל, פקיד רישוי,
מפקח רישוי עסקים, בוחן תוכניות רישוי עסקים.
ממצאי הביקורת מעלים כי,
מחלקת רישוי עסקים מאוישת ב-3 תקנים: מנהלת מחלקת
רישוי עסקים ותברואה מונעת, מנהלת מדור רישוי עסקים
והנדסאית סביבה.
מנהלת מדור רישוי עסקים והנדסאית סביבה, מטפלות באופן
מינהלי בבקשות לרישוי עסקים באחריותן בדיקת הבקשות
והעברתן לאישור, קבלת קהל ומענה לטלפונים, הזנת מידע
למערכת פיקוח ובקרה הכנת והפקת רישיונות וכן, פיקוח שוטף
בבתי העסק.
כמו כן, ישנה במחלקה גם מזכירה במשרה חלקית.

תגובת מנהלת מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת לממצאי הביקורת:
"אכן, קיימת מצוקה בכוח אדם. דרישה תקציבית המתייחסת לתוספת כוח אדם
ע"פ חוזר מנכ"ל, הועברה למנכ"ל העירייה, לגזבר, מנהל אגף איכות הסביבה
ומנהל אגף משאבי אנוש של העירייה."

2. נוהל עבודה

בכפוף לחוק רישוי עסקים קיים נוהל באגף איכות הסביבה על
מנת להבטיח קיום מטרות חוק רישוי עסקים.
ממצאי הביקורת מעלים כי,
נוהל זה, עודכן בינואר 2002, אך עדיין לא הוטמע במלואו
במחלקת רישוי עסקים.

הנוהל אינו מתאר ומאפיין את כל תהליך רישוי עסקים החל משלב הטיפול בהגשת בקשה ועד תיאור מערכת האכיפה. לדוגמא, הנוהל אינו מגדיר את תהליך הטיפול בעסק המהווה "שימוש חורג" להיתר הבניה אות לתוכנית בניין עיר (תב"ע) אין התייחסות בנוהל לממשק בין מחלקת רישוי עסקים לאגף הכנסות העירייה, להעברת מידע עדכני הכולל מידע על כל העסקים אשר מצויים בהליך הגשת בקשה לרישוי עסק ו/או עסקים אשר חודש רישיונם. לצורך הצלבת מידע וחיוב עסקים על ידי אגף הכנסות העירייה. הביקורת סבורה כי, על אגף איכות הסביבה לעדכן את הנוהל בהתאם.

תגובת מנהלת מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת לממצאי הביקורת:

"הנוהל קיים משנת 1997 ועודכן בשנת 2006 ולא בשנת 2002

הנוהל מתאר את הליך רישוי עסקים ומתייחס לטיפול בבקשה לרישיון עסק מתחילת התהליך עד לקבלת הרישיון כולל שלבי חידוש ואכיפה.

אין התייחסות לשימושים חורגים הואיל ונושא זה נבחן ונבדק ע"י אגף ההנדסה.

התפקיד של מחלקת רישוי עסקים לעמוד במטרות החוק ובין היתר - שמירה על דיני תכנון ובנייה. למרות האמור לעיל, קיימת בתרשים זרימה של הנוהל התייחסות לשימושים חורגים. כל הדרישות מופיעות בהנחיות לקבלת רישיון עסק המוגדרות בנוהל.

לגבי ממשק בין מח' רישוי עסקים לאגף ההכנסות – אנו עובדים עם מערכת משותפת לרישוי עסקים וגביה. הממשק הוא אוטומטי, קבוע ושוטף.

עלי לציין, שכעת העירייה/אגף המחשוב בוחנים חברות המסוגלות לחבר תוכנות מחשוב עירוניות לצורך העברה והצלבת המידע."

3. טפסים

לתקנות רישוי עסקים (הוראות כלליות), התשס"א – 2000 (כולל תיקון התשס"ב 2002) מצורפים נוסחי טפסים שיש למלא בתהליך.

ממצאי הביקורת מעלים כי-

הטפסים והמכתבים במדור אינם ממוכנים או ממוכנים חלקית (פרט לטופסי הרישיון) ועל מחלקת הרישוי להוסיף נתונים במידת הצורך בצורה ידנית.

מומלץ, לאפיין את מערכת הרישוי כך שכל המכתבים היוצאים מהמחלקה ישלחו באופן ממוכן (הוספת מספור ומלל אלקטרוני) לצורך שמירת המידע ואחזורו. בנוסף, בטופס בקשה לרישיון עסק/ היתר זמני לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח – 1968, הנמצא בשימוש המחלקה, חסרים נתונים כנדרש בתקנות: מס' ארנונה של העסק, פרטי העסק הקודם (תיאור ומס' תיק). כמו כן, לא נמצאו בשימוש המחלקה שני טפסים בתהליך רישוי העסקים, כנדרש בתקנה: טופס בקשה לחוות דעת מקדמית לרישיון עסק לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח – 1968. אישור הגשת בקשה לרישיון עסק/היתר זמני לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח – 1968. במקום נשלחים למבקש מכתבי אישור או דחייה הבקשה.

מומלץ לאפיין את טפסי מחלקת רישוי עסקים, בתאימות לטפסים המצורפים לתקנות הרישוי.

תגובת מנהלת מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת לממצאי הביקורת:

"הערות הביקורת נכונות. טפסים קיימים במערכת ה-UNIX אך לא תואמים לטפסים המופיעים בתקנות רישוי עסקים.

עם קבלת תוכנה משופרת ו/או שונה של מערכת רישוי עסקים נוכל לעמוד בהמלצות הביקורת.

2 טפסים שאינם בשימוש :

- אישור הגשת בקשה- הלקוח מקבל מייד במעמד ההגשה.

- מכתבי אישור / סירוב נשלחים בנוסף אחרי החלטת רשות הרישוי.

טופס בקשה לחוות דעת מקדמית לא מנוצל עקב עומס של הגורמים המאשרים, אשר לא מוכנים לקבלו."

4. אחסון תיקי רישוי עסקים

במחלקת רישוי עסקים, מתויקים תיקי העסקים.

ממצאי הביקורת מעלים כי, תיקי המחלקה חשופים, לקהל

והעדר מקום ראוי לאחסון התיקים, יכול להביא לאובדן של מידע ולחשיפת מידע רגיש. עורכי הביקורת צילמו לצורך המחשה את המקום בו מאוחסנים התיקים במחלקה. הביקורת מבקשת להדגיש כי במקום זה נערכת קבלת קהל.

יש לתת את הדעת למבנה הפיזי, בו מאוחסנים תיקי הרישוי ולהיעדר ארכיב מסודר.

תגובת מנהלת מחלקת רישוי עסקים ותברואה מונעת לממצאי הביקורת:

"ההערות הביקורת נכונות. המחלקה מתנהלת בתנאי צפיפות גדולים. קיימת תוכנית העברת האגף למבנה מתאים יותר דבר שייתן פתרון גם לסוגיה זו."